

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Ху Тінтін

«Формування художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання»,
подану на здобуття наукового ступеня вищої освіти доктора філософії
зі спеціальності 014 – Середня освіта (Музичне мистецтво).

Представлена дисертація розкриває дослідження проблеми формування художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання. В роботі розроблені та застосовані методологічний і теоретико-методичний комплекс наукових підходів, принципів для розкриття сутності, змісту та компонентної структури ключового поняття «художньо-аксіологічна культура вчителя музичного мистецтва», обґрунтовано відповідні засоби формування означеного феномена у майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі дослідно-експериментальної роботи, здійснено експериментальну перевірку ефективності впровадженої методики та отриманих результатів.

Актуальність дослідження зумовлена соціальними змінами у духовному розвитку суспільства, модернізації системи мистецького навчання студентів вищих закладів освіти на основі аксіологічних засад, що посилюється особливою увагою з боку освіти до ціннісних підходів у сучасному мистецтві.

Відмітимо, що авторка продемонструвала обізнаність у змісті державних освітніх документів України, таких як: Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту», а також Міжнародна «Конвенція про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження», інші. До того ж, звертання до дослідження аксіологічних основ фахової підготовки учителів-музикантів зумовлено потребою зменшення механічного впливу інформативності у змісті навчання в сучасній освіті, де авторка акцентує увагу на особистісно аксіологічному становленні майбутнього вчителя.

Актуальність дослідження підсилюється необхідністю водночас із проблемою осучаснення вищої мистецької освіти розв'язання існуючих суперечностей між: потребою суспільства у фахівцях, здатних до трансляції високих цінностей мистецтва в середовищі школярів, і недооцінкою аксіологічних підходів у теорії і практиці професійної підготовки майбутніх учителів художнього циклу предметів; значущістю культурологічних вимірів музичного навчання і невизначеністю культурологічних засад ціннісного спрямування фахової підготовки студентів мистецьких факультетів; визнанням ролі ціннісного осмислення музики у формуванні інтерпретаційно-виконавських умінь і недостатнім виявленням і висвітленням специфіки

впровадження аксіологічних підходів у методико музично-фахового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва.

Мета дослідження полягала у визначенні, теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці методичних засад формування художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання. *Об'єктом дослідження* визначено процес фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти. *Предметом дослідження* – зміст і методичні засади формування художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки.

Відзначимо, що в результаті проведеного дослідження з'ясовано сутність і зміст художньо-аксіологічної культури як професійної особистісної якості учителя музичного мистецтва, яка розкриває його здатність до глибокого осягнення та творчого впровадження естетичних цінностей у виконавській та музично-виховній діяльності. Авторка визначила такі структурні компоненти означеного феномена: мотиваційно-пізнавальний, аналітико-аргументувальний, інтерпретаційно-творчий та рефлексивно-результативний, обґрунтувала їх неподільну єдність за рахунок наявних особливостей професійної підготовки вчителя музичного мистецтва.

Як позитивний факт рецензованої роботи відмітимо, що авторка з'ясувала практичні функції художньо-аксіологічної культури вчителя музичного мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності і назвала такі: відтворення емоційно-естетичного ставлення до музичного твору; встановлення художньо-ціннісного контакту зі слухачами у процесі музичного виконавства; виявлення та корекцію художньо-ціннісних запитів учнівської молоді. Суттєвого значення було надано розкриттю визначених методологічних підходів щодо теоретичного обґрунтування формування художньо-аксіологічної культури у процесі фортепіанного навчання. Авторкою відзначено, що герменевтичний, культурологічний, професійно-діяльнісний, системний та компетентнісний методологічні підходи системно поєднані, взаємодоповнюють один одного, сприяючи отриманню об'єктивних висновків у галузі формування художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

Відповідно до мети визначено завдання дослідження, які передбачали визначити і науково обґрунтувати сутність, зміст і структуру феномена «художньо-аксіологічна культура учителя музичного мистецтва», якою розуміємо інтегровану якість особистості, що передбачає її здатність до всебічного пізнання, інтерпретації і творчого впровадження цінностей мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності. До того ж авторка

уточнила поняття «культура особистості», «аксіологічна культура особистості», «естетична культура особистості». Було визначено й обґрунтовано принципи формування художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва: вільного вибору, мобільності, емоційної відкритості, доказовості та суб'єктності. Провідне місце серед принципів згідно представленого дослідження посідає принцип вільного вибору, який спрямовано на активізацію готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виявлення свободи в оцінюванні явищ мистецтва. В роботі акцентовано увагу на системному характері розроблених принципів та їхню взаємодоповнюваність і взаємодію.

У роботі представлено педагогічні умови формування художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки; розроблено критерії оцінки сформованості досліджуваного феномена, їх показники та схарактеризовано рівні сформованості художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва; визначено етапи формування художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання; розроблено й експериментально перевірено методи і прийоми формування художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання, які згруповано у декілька груп методів і прийомів вироблення у студентів ціннісних орієнтирів у галузі мистецтва: спонукання студентів до аналітико-ціннісного осмислення та порівняння музичних творів; залучення до оцінювально-інтерпретаційного опрацювання музичних творів; стимулювання студентів до оцінювального самовизначення.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше*: здійснено науково-теоретичний та методичний аналіз проблеми аксіологічного спрямування професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі виконавського мистецтва та викладання музичних дисциплін; визначено сутність та зміст поняття «художньо-аксіологічна культура вчителя музичного мистецтва», виявлено структурні компоненти означеної професійної якості та обґрунтовано критерії оцінки її сформованості; розроблено методологічні підходи, принципові засади, педагогічні умови та методичку формування художньо-аксіологічної культури на основі врахування специфіки фортепіанного навчання як засобу практичного втілення набутих студентами знань і умінь щодо оцінювання явищ мистецтва; *уточнено* формувально-виховний потенціал музично-виконавських дисциплін у системі вищої освіти, що передбачає систематичну активізацію художньо-ціннісних орієнтирів студентів; *подальшого розвитку набули* методи фортепіанної підготовки

майбутніх учителів музичного мистецтва, а також засоби діагностики індивідуальної своєрідності та адекватності художнього ставлення особистості до музичного мистецтва.

Достовірність наукових положень і результатів дослідження забезпечено методологічним і теоретичним обґрунтуванням вихідних концептуальних положень; використанням взаємодоповнюваних методів дослідження, адекватних об'єкту, предмету, меті та поставленим завданням дослідження; репрезентативністю вибірки учасників констатувального та формувального етапів експерименту; аналітичним осмисленням результатів дослідження.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дисертації відображено в достатньому обсязі друкованих праць та викладі результатів дослідження на науково-практичних конференціях різного рівня.

Результати експериментальної перевірки запропонованої методики підтвердили її ефективність та доцільність впровадження у процес фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у виявленні можливості впровадження запропонованої методики у практику фортепіанного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва та розкриває перед практиками адекватні інструменти впливу на активізацію в учнів оцінювальних орієнтирів пізнання мистецтва. Викладені методичні положення можуть стати основою для поглиблення змісту та модернізації методики викладання дисциплін виконавського циклу, зокрема фортепіанного навчання у вищих закладах освіти, а також для розробки навчально-методичних посібників з питань аксіологічного спрямування навчання музики школярів різних вікових категорій.

У цілому позитивно оцінюючи дисертацію **Ху Тінтін** «Формування художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання» висловлюємо таке побажання:

1. Не занадто розширювати список використаних джерел за рахунок тих з них, які безпосередньо не цитуються в роботі.

Проте, висловлене побажання суттєво не впливає на загальну позитивну оцінку проведеного дослідження. Рецензована робота відрізняється глибиною теоретичного аналізу, вагомістю представлених методичних рішень, виконана у контексті сучасних підходів до підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Висновок: дисертація **Ху Тінтін** на тему: «Формування художньо-аксіологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання», подана на здобуття наукового ступеня вищої освіти

доктора філософії за спеціальністю 014 – Середня освіта (Музичне мистецтво) є цілісним, самостійним, завершеним науково-вагомим дослідженням з актуальної проблеми теорії та методики підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, яке має яскраво виражену наукову новизну і прикладне значення отриманих результатів для галузі педагогіки музичного мистецтва. На підставі висловленого можна стверджувати, що представлене дисертаційне дослідження за своїми актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язання проблеми, практичним значенням відповідає чинним вимогам пунктів №№ 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження наукового ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р., а її авторка, Ху Тінтін заслуговує на присудження наукового ступеня вищої освіти доктора філософії PhD зі спеціальності 014 – Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри фортепіанного виконавства
та педагогіки мистецтва факультету
мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

